

بررسی بزرگ‌ترین رویداد کتابی سال

نمایشگاه چطور بود؟

اکنون که دو هفته از برگزاری نمایشگاه کتاب فاصله گرفته‌ایم و مدیران نشر در آرامشی نسبی به‌سر می‌برند، درصدد برآمدیم با تعدادی از آنها گفت‌وگو کنیم و از نظرات آنها در خصوص ارزیابی سی‌وسومین نمایشگاه کتاب تهران، بعد از دو سال وقفه‌کرونا بی‌با خبر شویم. هشت ناشر فعال در نمایشگاه به سؤال ما در این زمینه پاسخ دادند.

الهام قاسمی

قفسه کتاب

به شهر آفتاب برگردیم

حسین سعیدی، انتشارات به نشر (آستان قدس رضوی)

عملکرد وزارت ارشاد در خصوص برگزاری نمایشگاه کتاب امسال در مجموع، مثبت بود. البته یک بی‌نظمی و سردرگمی در روزهای اولیه وجود داشت اما در کل خوب بود. نمایشگاه امسال چند ویژگی داشت که آن را نسبت به سال‌های قبل متفاوت می‌کرد؛ اولاً رویدادهایی که در نمایشگاه برگزار شد، هم به لحاظ کمی و هم به لحاظ کیفی قابل مقایسه با دوره‌های گذشته نبود.

همچنین نشست‌های کتاب‌محور، چه در سرای اهل قلم و چه در محفل برخی از ناشران و مجموعه‌های صنفی، مثل مجمع ناشران انقلاب اسلامی، کاملاً با محتوا بود که سبب افزایش سطح کیفی نمایشگاه شد. نکته سوم نحوه جانمایی غرفه‌ها بود که رعایت پروتکل‌های بهداشتی را تسهیل کرده بود و به عرضه و نمایش بهتر کتاب‌ها کمک می‌کرد. چهارم این‌که فضاهای پراکنده‌ای که در سال‌های گذشته در حیاط و مجموعه‌های مختلف مصلی وجود داشت، تجمیع شد و همه در فضاهای مسقف جانمایی شدند و نکته آخر، حضور مدام و مستمر مسؤولان و مجریان رده اول برگزاری نمایشگاه در بین ناشران و اهالی کتاب بود. همچنین گزارش‌گیری و گزارش دهی روزانه و ارائه آمار و ارقام به مخاطبان، از نکات مثبت نمایشگاه ۱۴۰۱ بود. ناگفته نماند فضای مصلی، مناسب نمایشگاه کتاب نیست، از الان باید پیش‌بینی کرد که نمایشگاه کتاب سال آینده در فضای حرفه‌ای شهر آفتاب برگزار شود و باید مطالبه‌ای جدی از شهرداری تهران در این خصوص صورت بگیرد.

فروش کتاب‌ها چشمگیر بود

کتایون رجبی، انتشارات نسیم

به نظر بنده امسال کسانی به نمایشگاه آمدند که واقعا پیگیر اخبار کتاب بودند و حضورشان برای وقت‌گردانی و از روی عادت نبود. این‌که زمان نمایشگاه را عقب‌تر آوردند، خیلی خوب بود. در سال‌های قبل زمان برگزاری را هفته اول اردیبهشت می‌گذاشتند که این زمان، با امتحان‌های محصلان تداخل داشت. حتی جا دارد که این زمان به اوایل تابستان منتقل شود.

در رابطه با فروش مجازی و با وجود تخفیف‌های صورت‌گرفته، سطح فروش ناشران چشمگیر بود. متأسفانه چون سایت فروش نشر ما آماده نبود و پنل کتاب‌مان به مشکل برخورد بود، فقط توانستیم سه روز آخر در این فضا فعالیت کنیم که خدا را شکر راضی‌کننده بود.

درست است که نمایشگاه مجازی کتاب خرید را برای برخی از افراد جامعه سهل‌الوصول می‌کند اما اگر در این فضا، فرصت گفت‌وگوی رو در روی ناشر و مخاطب و دیدن و ورق کتاب و در نهایت انتخاب اثر توسط مخاطب، ایجاد شود، بسیار بهتر خواهد بود. پیشنهاد دیگر این‌که بین ناشر و مخاطب در فضای مجازی امکان گفت‌وگو ایجاد شود. در حقیقت با این دو تدبیر، نمایشگاه مجازی از حالت فروشگاه‌های خارج شده و به محلی برای اتفاق‌های مهم‌تر، نشست‌ها و رویدادهای اساسی‌تر و سازنده‌تر در حوزه نشر تبدیل می‌شود. ضمن این‌که فروش در کتابفروشی‌ها هم بیشتر می‌شود. چون آنها را هنرمایان کتابی دارند که شاید غرفه‌داران نمایشگاه چنین همکارانی نداشته باشند.

باید در نمایشگاه مجازی، امکان تبلیغات برای همه فراهم باشد، به‌طوری‌که ناشری با آثار کم‌تعداد یا ناشری با تعداد آثار بالا از نظر تبلیغات در یک سطح باشند و حقوق همه ناشران رعایت شود. در نمایشگاه امسال، افراد مسؤول از معاون وزیر تا رئیس اداره کل کتاب پیگیر اتفاقات سطح نمایشگاه بودند و حتی متصدیان بانک صادرات به‌طور ویژه، کارها را پیگیری می‌کردند.

در آمار ساعات مطالعه ایرانی‌ها تجدید

امین اکبری، انتشارات شهرستان ادب

کتاب، گران است و بحران اقتصادی مثل دیگر کالاها، بر کتاب هم تأثیر قشر کم‌درآمد جامعه به‌خصوص دانشجویان هستند، خرید کتاب بار کتاب‌شان نسبت به سال‌های گذشته کوچک‌تر شده است. حال کتاب‌ها است که وزارت ارشاد کاغذ با نرخ دولتی به ناشران نداده است، همین استقبال خوب مردم از نمایشگاه امسال بودیم. این عملکرد مردم، تم

که باید در مورد آمار ساعات مطالعه ایرانی‌ها تجدید نظری صورت بگیرد.

درخصوص بحث برپایی نمایشگاه به‌صورت حضوری یا مجازی، و حرف و حدیث‌هایی که امسال در کتاب تنها درگاهی است که ناشرها می‌توانند با مخاطبان خود ارتباط برقرار کنند. تا وقتی که در حوزه کتاب نمایشگاه حضوری درست و منطقی نخواهد بود. ما فعلاً ناگزیر به برگزاری نمایشگاه به‌صورت فیزیکی نمی‌توانند از همه ناشران و آثار آنها حمایت و پشتیبانی کنند؛ به‌همین خاطر گزینشی عمل می‌کنند. تبلیغ می‌کنند. ناشرها در قفسه کتاب‌شان آثار خوبی که بازاری نیست هم دارند. ناشرهایی داریم که جایگاهی ندارند. این ناهماهنگی در تعداد بالای ناشر و کمی فروشگاه‌های کتاب، وجود برپایی نمایشگاه‌های کوچک و غیرضروری که در سال‌های اخیر مجوز نشر گرفته‌اند و کار خاص و شاخصی تولید نمی‌کنند سبب سختی کار مسؤولان و دیگر ناشران می‌شود.

کاش تبلیغات بیشتری انجام می‌شد

مرتضی کارد، انتشارات هرمس

برگزاری نمایشگاه بعد از دو سال وقفه، اتفاق خوبی بود ولی ای کاش برگزاری با آمادگی بیشتری صورت می‌گرفت. چراکه برگزارکنندگان نمایشگاه در روزهای نخست، آماده نبودند. ما معمولاً مخاطبان ویژه و حرفه‌ای را در نظر می‌گیریم، ولی طیف عمومی‌تری مثل دانش‌آموزان هم هست. در نمایشگاه شرکت می‌کنند و اگر تبلیغات بیشتری انجام می‌شد، مخاطب بیشتری جذب نمایشگاه می‌شدند و نمایشگاه پربارتری داشتیم.

در سال‌های قبل، وقتی نمایشگاه کتاب در مصلی برگزار می‌شد، بعد از آن نمایشگاه قرآن بود اما امسال این برعکس شد. اگر نمایشگاه دیرتر برگزار می‌شد اما آمادگی سخت‌افزاری و محیطی بیشتری می‌شد، خیلی بهتر می‌شد. نکته دیگر این‌که از دهه ۸۰ که نمایشگاه کتاب در مصلی برگزار می‌شود تا به امروز، امکانات رفاهی تغییر چشمگیری نکرده است. به‌عنوان مثال، می‌توان به تعداد کم صندلی‌ها برای نشستن و استراحت بازدیدکنندگان اشاره کرد.